

celotnega kabineta. Kralj je sprejel ostavko in je pooblastil g. Petra Živkoviča, da sestavi novo vlado, ki je bila imenovana dne 5. januarja. Nova vlada šteje 14 ministrov in ti so: Ministrski predsednik Peter Živkovič. Zunanji minister dr. Marinkovič, ki se pa mudi v inozemstvu in ga bo zastopal doma trg-minister dr. Albert Kramer. Za ministra trgovine je imenovan dr. Albert Kramer. Minister socialne politike je Ivan Pucelj. Notranji minister je postal dr. Milan Srskič. Prosvetni minister je dr. Dragotin Kojič. Pravosodstvo je podeljeno Božidarju Maksimoviču. Minister gozdov in rudnikov je dr. Stanko Šibenik. Prometni minister je Lazar Radičević. Kmetijstvo ima Juraj Demetrovič. Gradbeni minister je Nikola Preka. Minister vojske in mornarice je armijski general Dragomir Stojanović. Finančni minister je dr. Milorad Gjordjevič in minister telesne vzgoje pa dr. Dragan Kraljevič.

Imenovanje senatorjev. Kralj je imenoval 9. januarja 28 senatorjev. Iz Dravske banovine sta imenovana gg. Ivan Hribar, bivši pokrajinski namestnik, in vpokojeni profesor dr. Valentin Rožič.

Narodna skupščina je sklicana za 15. t. m. Na dnevnem redu so volitve predsedništva skupščine.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrija in podaljšanje kreditov. Avstrijski kancelar Buresch in finančni minister Weidenhoffer odpotujeta še v teku tega meseca v Ženevo. Tu se bosta razgovarjala s člani finančnega odbora Zveze narodov in skušala doseči podaljšanje dosedanjih kreditov. Avstrijska vlada je menda opustila misel na novo posojilo, ker v državi sami čedalje bolj raste odpor proti novemu zadolženju, ki bi bilo veliko breme državnim financam; s posojili se finančna riza ne more končno rešiti, temveč se njen izbruh zamo za nekaj časa odloži.

Izjava nemškega kancelarja. Nemški kancelar Brüning je obvestil angleškega poslanika, da Nemčija ne more sedaj in da ne bo mogla v bodoče nadaljevati plačil na račun vojnih odškodnin.

Volitev novega predsednika nemške republike se bode vršila koncem marca ali v začetku aprila t. l.

Rumunija bo pričela pogajanja z Rusijo o nenapadanju. Pogajanja med Rumunijo in ruskimi sovjeti glede medsebojnega nenapadanja bodo v kratkem pričela v Tigi. Prva pogajanja bodo vodili poslaniki obeh držav, nadaljna pa po potrebi tudi drugi odposlanci in zastopniki.

Smrt francoskega vojnega ministra. Umrl je francoski vojni minister Maginot v starosti 54 let.

Ostavko je podal 9. tega meseca iz zdravstvenih razlogov francoski zunanji minister Briand.

Močna angleška roka v Indiji. Zadnjič smo poročali, da je pustil angleški podkralj za Indijo zapreti voditelja indijskih nacionalistov Ghandija in predsednika vseindijskega kongresa. Nada-

ZA GRGRANJE

pri bolečinah v vratu, za bolečine pomirjujoča masiranja in obkladke, vzemite staro in preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum — Fellerjev blagodišeči Elsafluid. Hvaležni bodete! Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

Ile je proglasil podkralj dne 5. januarja nad Indijo izjemno stanje in preki sod. Krajéne oblasti so prejele pooblastilo, da lahko aretirajo vse osebe, za katere mislijo, da bi lahko rušile mir in red, ne da bi bilo treba v to svrhu kakšnega pooblastila. Sploh je vsakemu Indcu prepovedano, da bi se vmešaval v posle indske vlade ter vršil kritiko o njenem delovanju. Nadalje se podeljuje vsem indskim knezom pravico, da na svojem področju razpuste vse organizacije, ki so naperjene proti redu in miru. Prepovedano je napadati tujce in Indce, ki so prijazni Angliji. Proti upornikom bodo izrekli obsodbe, če treba tudi smrtne, preki sodi, do katerih občinstvo nima dostopa. Težko se bode kaznoval bojkot angleškega blaga. Bivši predsednik vse indskega kongresa in sedanjivoditelj eksekutive Nehru je bil obsojen na dve leti težke ječe. Kljub izjemnemu stanju se vršijo od nacionalistov sklicana protestna zborovanja, na katerih se poziva indski narod na vsestranski bojkot napram Angležem.

Amerika se oborožuje na morju. Ameriški tajnik za finance javlja, da znaša primanjkljaj v državnem proračunu 1 milijardo 354 milijonov dolarjev, med tem, ko je bil koncem leta 1930 proračun še na dobrem za 66 milijonov dolarjev. Finančno leto v Združenih državah Severne Amerike konča dne 30. junija in do tedaj bode presegel primanjkljaj znatno zgoraj omenjene številke. Kljub slabemu finančnemu stanju predlaga vlada zgradbo 120 vojnih ladij v teku petih let, ki bi naj stale 616 milijonov dolarjev.

Napad na japonskega cesarja in odstop vlade. Na japonskega cesarja ali mikada je izvršil neki Korejec bombni napad, ko se je ta vračal z vojaške novejete parade v Tokiju. Bomba je eksplozirala v neposredni bližini mikadovega voza. K sreči pa ni nikogar ranila. Atentatorja so policijski agentje prijeli baš v trenutku, ko je hotel vreči še drugo bombo. Na policiji, kjer so ga takoj zaslišali, je izpovedal, da mu je korejska komunistična stranka, ki je obsodila mikada na smrt, dala nalog za izvršitev atentata. Zaradi atentata je zavládalo veliko vznemirjenje po vsej Japonski. — Zaradi napada na mikada je podala po starem japonskem običaju šele pred kratkem sestavljena vlada — ostavko.

Japonski cesar ni sprejel ostavke vlade, ampak sta bila izločena iz nje le notranji ter vojni minister, ki nosita odgovornost radi bombnega napada na mikada.

Nadaljnji cilji Japoncev na Daljnem vzhodu. Japonske čete so zasedle zadnjo vojaško važno točko v Mandžuriji mesto Šanhajkvan. Spor med Japonci in Kitajci se bo še poostril, ker

bojkotirajo Kitajci japonsko blago. Radi bojkota japonskega blaga grozi Japonska, da bo izkrcala čete v najvažnejših kitajskih pristaniščih in proglasila blokado zasedenih luk.

*

Cerkev in boljševiki.

O položaju vere in cerkve v Rusiji so poročali prav mnogi ljudje, ki so opazovali ruske razmere z lastnimi očmi. Med tistimi, ki so v najnovejšem času obiskali Rusijo, da si ogledajo prilike, je frančiškanski pater dr. Schlund, ki je vseučiliški profesor v Münchenu na Nemškem. Meseca septembra l. 1931 je potoval v Rusijo. Kar je videl in slišal, nakratko poroča v časnikih. V Rusiji je, da posnamemo nekoliko ugotovitev iz njegovega zanimivega poročila, položaj vere in cerkve tako slab, da ga niti ne moremo misliti slabšega. Veliko slabši je, nego je bil za časa preganjanja kristjanov v rimski državi v prvih treh stoletjih. Ni nam ne iz zgodovine ne iz sedanjosti znan kakšen narod brez religije. V Rusiji pa sedaj nastaja ljudstvo brez vere. To, česar se bojijo verni ljudje in kar željno pričakujejo boljševiški poglavarji, se bode najbrž zgodilo: drugi ali tretji rod v Rusiji ne bo več imel religije. Rusko ljudstvo pa je nekdanj slovelo po svetu vsled svoje religioznosti.

Ruska pravoslavna cerkev leži na smrtni postelji. Ona umira. To je usoda cerkve, ki je bila v vsem navezana na državo. Ruski carizem si je uslužil pravoslavno cerkev. Grob carizma zdaj preti požreti tudi njegovo zvesto podanico. Veliko, prav veliko število ruskih pravoslavnih duhovnikov je usmrčenih. Ker se v Rusiji take usmrtnice vrše navadno brez sodnijskega sklepa povse natihem, se njih število ne da ugotoviti. Prav mnogo duhovnikov je poslanih v prognanstvo v Sibirijo ali v druge kraje. Tisti duhovniki pa, ki so smeli ostati, živijo v največji bedi. Ne dobijo živil iz državnih magacinov, marveč se bedno hranijo s tem, kar jim verniki, ki sami nimajo nič, dajo kot miloščino.

Pravoslavne cerkve po velikih mestih so po večini zaprte. V Leningradu — prej Petrogradu — je odprtih kakšna dvanajststotina cerkva, v Moskvi pa od 360 samo okoli 24. Druge so zaprte ali pa se uporabljajo kot prostori za kino in druga gledališča, kot društveni prostori boljševiških sovjetov, celo kot brezbožni muzeji. O nobeni cerkvi, ki je danes še odprta, se ne ve, ali je ne bodo jutri zaprli. Treba je le, da skličejo brezbožniki javno zborovanje ter dajo svojo zahtevo, naj se ta in ta cerkev zapre, na glasovanje, in stvar je končana. Ni nobenega človeka, ki bi se upal javno proti glasovati. Ponekod so začeli tako postopati, da cerkvene zgradbe celotno ne porušijo, marveč samo kupolo, na močne zidove pa zgradijo nadzidje, in

dobljani so prostori za gostišča ali za kakšne boljšešolske šole.

Kar se tiče katoličanov, nihče ne ve, koliko jih je v Rusiji. Vseh 6 katoliških škofij je nezasedenih, samo v Moskvi živi katoliški škof, ki pa ne more delovati. V Moskvi je bilo pred svetovno vojno 25.000 katoličanov s 40 duhovniki, sedaj pa jih je kakšnih 200 z 2 duhovnikoma. V Leningradu je katoliška cerkev ves teden zaprta, odpre se v soboto in v nedeljo zjutraj. Nato pride nek dominikanski pater, ki živi skrito, opravi sv. opravilo, potem pa zopet odide. V Moskvi so 3 katoliške cerkve. V francoski cerkvi opravlja sv. opravilo nek škof, ki stanuje s svojim duhovnikom skrito zunaj mesta, v slovanski pa star poljski duhovnik.

Kar se dostaje religioznosti, je še opazovati pri starejših ljudeh. Ti še hodijo v cerkev, se prekrižajo in molijo na star način, poljubljajo svete podobe ter se svoje vere ne sramujejo. Mladina pa nima vere, brezbožna šola jo je ubila. Brez vere dorašča, brez vere živi in bo živela. Ne zahaja v cerkev, če pa pride tje, se nedostojno obnaša, smeji, poje, žvižga in divja. Poročevalec končuje svoje poročilo tako-le: Brez tolažbe, — brez upanja!

Čudovit vpliv pridige. Pariški ruski list »Voroždenije« je prinesel nedavno dopis svojega dopisnika Surgučova iz Valencije na Španskem. V tem dopisu opisuje Surgučov pridigo sivolasega duhovnika don Jose Santonija na praznik »Marije, matere obupanih«, pokroviteljice zapuščenih, predvsem vrtnarjev in cvetličark. Njeno cerkvico so bili pred kratkim napadli brezbožniki. Duhovnik je rekel: »Neumni ljudje so požgali klopi in strehe po naših cerkvah v domnevi, da bodo na ta način vpepelili tudi našo vero, srce in dušo. Kaj pa so opravili? Danes je res soparno pri nas, pa ne vem, ali mi jemlje sapo vonj vaših lilij in vrtnic, ki ste jih nasuli pred Marijo, ali pa največja sreča, ki me je doletela v dolgem življenju. Prej sem doznal, da trepetate od gneva in pričakujete, da bo Bog z nebeškim ognjem zažgal požigalce. Ali ste pozabili, kako so pljuvali Kristusu v obraz na Pilatovem dvorišču, ga zasmehovali, a on je samo molil za nasilneže? Mar res mislite, da se bo maščeval za kup starih klopi? Mar res hočete čudeža? Takoj ga boste dobili...« In don Jose je poklical starega, sključnega cerkovnika: »Mihael! Vzemij največjo puščico in prosij vernike, naj darujejo za nove klopi!« Množica je zaihtela. Srebro je kmalu do vrha napolnilo puščico. Stari Mihael je šel po drugo, po — tretjo! Don Jose je pričel klicati s prižnice: »Dosti, bratje in sestre, imamo že dovolj!« A razburjenje se ni hotelo poleči. Neka žena si je z glave strgala vezeno avbo in še ta je bila kmalu polna denarja, prstanov, zapestni. In uhanov. »Dosti je!« je klical don Jose ljudem, ki so vedno zopet odpirali denarnice, in je udaril z roko po prižnici: »Prosil sem vas samo, da nam kupite nove klopi. Vi pa hočete zgraditi nov samostan. Imamo dosti samostanov v Valenciji, in vsi ne bodo požgani!« Don Jose si je oddahnil in vprašal: »Hoteli ste čudež. Ali ste

ga videli?« — »Smo, smo!« je zaklicala množica in solze so ji vrele iz oči. »Oremus« je zaklical duhovnik in na kolenih z vso množico zapel: »Ave Maria...« Orgle so se oglasile tako navdušeno, kot da bi bile žive. Mati zapuščenih, pokroviteljica Valencije, je milostno sklanjala nad verniki svojo kronano glavo. In kdor je videl to vzhičenje in srečne solze, bo pritrdil, da bodo lahko vzkliili v tem navdušenem ozračju največji čudeži! —

P. Turk. O tem slovenskem misijonarju na Kitajskem se je zadnji čas veliko pisalo ne samo v Sloveniji, marveč vobče po časopisju na svetu. Boljševiški kitajski roparji so ga bili vjeli ter odpeljali s seboj. Posrečilo pa se je njegovemu škofu doseči, da so ga tolovaji pustili na svobodo, kajpada proti plačilu velike odkupnine. V zadnji številki našega lista smo o tem poročali. »Amerikanski Slovenec« je že dne 19. decembra 1931 poročal o rešitvi g. Turka z dostavkom: »Banditi so ga sicer izpustili, a kako strto je njegovo zdravje vsled surovega ravnanja, kateremu je bil podvržen od strani divjaških tolpa.«

*

Trudnik.

V zadnjih desetletjih se je pri nas zelo razširil ali skoro že udomačil nemški izraz »trogar« za nosača mrljica — dočim se naši lastni izrazi vedno dalje zatemnujejo in propadajo pozabljenosti.

V južnih delih Slovenije poznajo za nosača mrljica izraz »žulec«, toda tudi ta se že sliši vedno redkeje; v severnih delih so se pa posluževali nekdanj besede »trudnik«, katero je že pa vobče danes tudi smatrati kot izumrlo. Ne najdemo je tudi v nobenem slovarju od Megiserja do Pleteršnika. Zasledili smo jo pa zopet v neki »Mrtvaški pesmi« v petih kiticah; prva polovica zadnje kitice se glasi:

»Trudniki vi mene zdaj zdignite
No na britov zaneste me;
Moje truplo mi v grob spravite,
Naj tam v miru počiva se...«

Pesem je napisal nek V. Ferk v Svehini dne 22. novembra 1858, kakor je sam dodal h koncu. Da-li jo je on sam spesnil, ali samo prepisal že znano pesem, se danes ne da več dognati. Vidi se na prvi hip, da ta pesem, katera je bila zložena v nekem starem »Rituale Salisburgense«, nima nikake slovstvene vrednosti, pač pa je omena vredna, ker nam je ohranila besedo »trudnik«.

Tekom poizvedovanja, da-li je ta izraz že mrtev, ali da je znabiti še kje v živi rabi, je naš znani zgodovinar g. dr. Kovačič ugotovil, da ga rabijo v šentpeterski župniji nižje Maribora še danes za pogrebca, in je verjetno, da ga tudi kje drugod poznajo v istem smislu, kar bi bilo potrebno doznati, da se določi njegova današnja krajevna razširjenost. — V staroslovenščini je beseda »trudnik« tudi že znana in označuje človeka, kateri se »trudi« kako dobro delo izvršiti.

Naj bi se pristno slovenska beseda »trudnik« zopet oživila v ljudski rabi, ker je mimo »pogrebca« najizrazitejša v tem smislu.

*

Mlad profesor v Mariboru g. Valentin Jemec, je umrl na jetiki v bolnici. Rajni je parkrat pisal mične črtice za »Gospodarjeve« priloge. Veliko prezgodaj umrlemu slovenskemu vzgojitelju bodi ohranjen časten ter hvaležen spomin!

Radi požiga tri leta robije. Obtožnica je trdila, da je Janez Vogrin zažgal ob treh zjutraj dne 4. oktobra 1931 hišo in hlev ter gospodarsko poslopje svoje ločene žene Antonije Vogrin v Gornjem Porčiču pri St. Lenartu v Slov. goricah. Obtoženi je živel v sporih in tožbah z Antonijo in ga dolži obtožnica, da je izvršil požig iz maščevanja. Mariborski senat je obsodil Vogrina kljub zanikanju in izgovoru na pijanost na tri leta robije in na pet let izgube častnih pravic. Obtoženi ni sprejel sodbe.

Vsem čast. gg. duhovnikom vljudo sporočamo, da bomo oficij in formular za sv. maše bl. Osane kotorske pravčasno vsem poslali in jih ni treba posebej naročiti. — Ali ste že poslali naročilo za sveče? Ne odlašati na zadnje dni! — Tudi glede velikonočnih listkov prosimo naročila čimprej poslati, da je možno tiskati istočasno, sicer se tiskovine podražijo.

Zmrznil je v gozdu na Radlu nad Remšnikom v sneženem metežu 40letni domačin Josip Holcman.

Hiša v plamenih. Dne 5. januarja je začela goreti stanovanjska hiša posestnika Šetine v St. Petru v Savinjski dol. Požar je najbrž nastal radi tega, ker je pregorel dimnik in se je oprijel ogenj lesenih delov podstrešja. Ogenj so hitro pogasili gasilci, a škoda vendar le znaša 20.000 Din.

Požigalčeva roka na delu. Najlepši kozolec v Ojsterški vasi pri Celju, last posestnika Danila Jeseneka, je bil v plamenih krog polnoči na Kraljevo. Bila je nevarnost radi vetra za celo vas, a se je ogenj raztegnil le še na dva kozolca, katera so gasilci oteli, dočim je zgoraj imenovano poslopje pogorelo do tal. Sigurno je bil ogenj podtaknjen od požigalčeve roke, ki že dolgo časa neznosno vznemirja vse vasi krog Vranskega.

Težko je poškodovano na Kraljevo jermenje ter kolesa v Trbovljah strojnika Franca Eberlinca. Zmečkalo mu je prste, odtrgalo kose mesa, potrlo kosti in nesreča mu je prizadajala težje notranje poškodbe.

Otrok — žrtev opeklin. Otroci kočarja Beleta na Donački gori so prevrnili lonec kroga na enoletno Beletovo hčerkico. Vsled strašnih opeklin po celem telesu je bil otrok prepeljan v celjsko bolnico, kjer je pa umrl.

Nogo je zlomil navzdol drveči in z drvmi naložen voz posestniku Francu Forte v Trbovljah.